

ORSZÁGOS BÍRÓSÁGI HIVATAL
MAGYAR IGAZSÁGÜGYI AKADÉMIA

**„A szakértői bizonyítás és az
időszerűség a büntető
eljárásjogban”**

BUDAPEST 2014. december 4-5.

A szakértő és a bírák kapcsolata
szakértői szemmel

CSIRMAZ LÁSZLÓ

www.igszakerto.com

ELŐADÁSVÁZLAT

1. A szakvélemény
2. Bírák és szakértők kapcsolata néhány európai országban
3. Bírák és szakértők kapcsolatának jellemző körülményei hazánkban
 - 3.1 Szakértő kirendelése – névjegyzék – szakértői kompetencia!!!???
 - 3.2 A szakvélemény értékelése, a szakvélemény megbízhatósági kérdései
4. Bírák – szakértők – szakszerűség
avagy a szakértői bizonyítás hatékonysága
5. Bírák – szakértők – időszerűség
6. Bírák – szakértők – konzultáció
7. Bírák – Szakértők – Díjmegállapító végzés

1. A szakvélemény

MIT TARTALMAZZON A SZAKVÉLEMÉNY

MIT NE TARTALMAZZON A SZAKVÉLEMÉNY

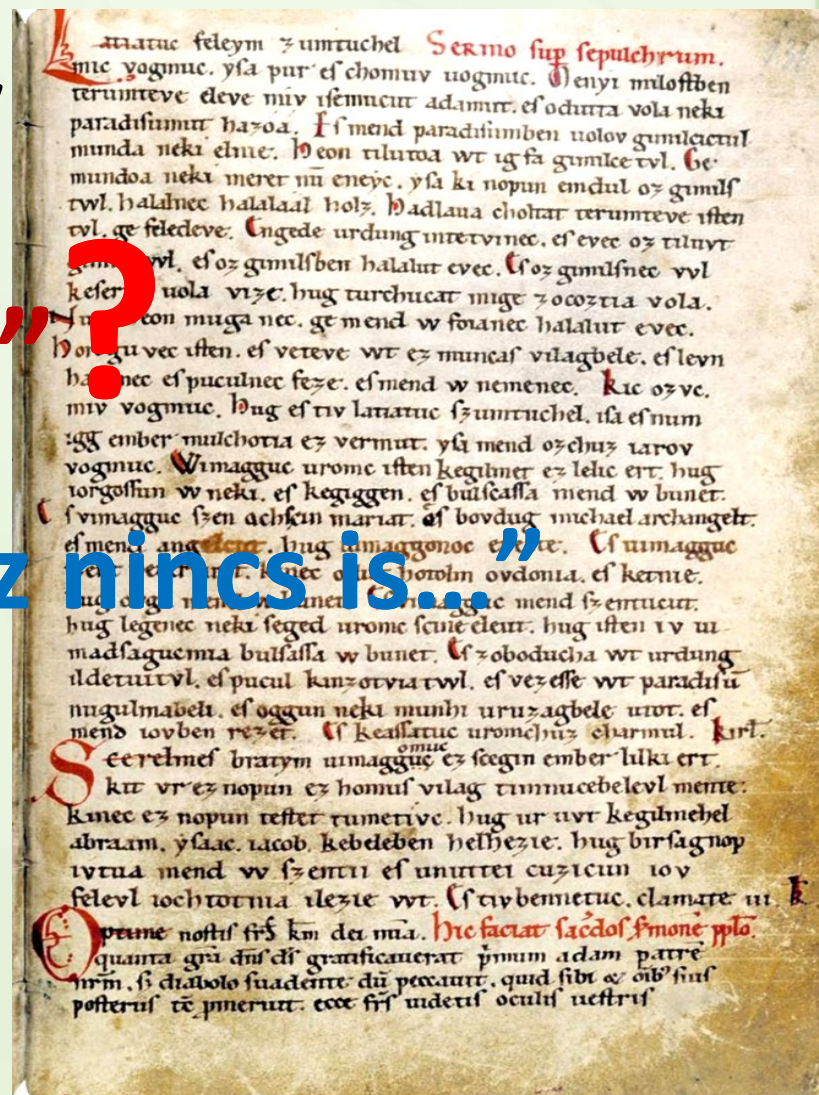
1. A szakvélemény

„JOGI ALAPELV...”

„Ami nincs leírva, az nincs is...”

Verba volant, scripta manent.

A szó elszáll, az írás megmarad.

1. A szakvélemény

31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet az igazságügyi szakértői működésről

10. § (1) A szakvéleménynek tartalmaznia kell:

- a) a vizsgálat tárgyára, a vizsgálati eljárásokra és eszközökre, a vizsgálat tárgyában bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat (lelet),
- b) a vizsgálat módszerének rövid ismertetését,
- c) a szakmai megállapítások összefoglalását (szakmai ténymegállapítás),
- d) a szakmai ténymegállapításokból levont következtetéseket, ennek keretében a feltett kérdésekre adott válaszokat (vélemény).

Mikor megfelelő a szakvélemény?

Ha korszerű szaktudáson, illetve mértékadó szakirodalmi ismereteken alapul. Kizárólag ez esetben lehet aggálytalan és csak ebben az esetben védhető.

1. A szakvélemény - A cégértékelés adatigénye

Three-Stage FCFF Model	(ezer HUF)	2014	2015	2016	2017	2018	2023	Term.value
várható növekedési ütem %		7,50%	7,50%	7,50%	7,50%	7,50%			3,00%
Teljes árbevétel		1.648.375	1.772.003	1.904.903	2.047.771	2.201.354			2.865.321
EBIT növekedési ütem		17,32%	17,32%	17,32%	17,32%	17,32%			3,00%
Kamat és adófizetés előtti eredmény		213.989	230.039	247.292	265.838	285.776			371.971
EBIT marzs		12,98%	12,98%	12,98%	12,98%	12,98%			12,98%
Effektív adókulcs		15,0%	15,0%	15,0%	15,0%	15,0%			10,0%
Adózás utáni működési eredmény		181.891	195.533	210.198	225.963	242.910			334.774
Értékcsökkenés és amortizáció		70.186	68.784	73.943	79.488	85.450			104.474
Tőkekiadások (bruttó)		142.812	130.598	140.393	150.922	162.241			113.376
Működő tőke változás		-30.977	6.489	6.975	7.499	8.061			112.605
Szabad pénzáramlás		140.242	127.230	136.772	147.030	158.057			213.268
Súlyozott átlagos tőke költség		11,73%	11,73%	11,73%	11,73%	11,73%			9,36%
Discount Factor		0,8951	0,8011	0,7170	0,6418	0,5744			0,4087
Szabad pénzáramlások jelenértéke		125.525	101.927	98.072	94.364	90.795			87.165

Piaci érték 2014.01.01. időpontban	(ezer HUF)
FCFF jelenértéke (Σ PV of free cash flow)	893.147
Maradványérték jelenértéke (PV of Term.value)	1.317.799
Operatív eszközök piaci értéke	2.210.946
- Kölcsöntőke (Debt) piaci értéke	360.000
+ Pénzeszközök és értékpapírok	162.405
+ Nem működési eszközök piaci értéke	150.498

Válasz a bíróság által feltett kérdésre;

Az XY Kft. 2014. január időponti piaci értéke

2.013.000.000

azaz kétmilliárd-tizenhárommillió forint

A cég piaci értéke 2.013.351

1. A szakvélemény - Az ingatlan-értékbecslés adatigénye

LAKÓHÁZ PIACI ÖSSZEHAJONLÍTÓ ALAPÚ ÉRTÉKELÉSE	Értékelés dátuma: 2013.04.24
--	-------------------------------------

CÍM: Budapest		Elhelyezkedés: XII. kerület
ÉRTÉKELT INGATLAN		Építés éve: 2004 Közmű: összközmű Falazat: PTH 38 Födém: monolit vb. Extra: légkond. hőszig. redőny, napkoll. aut. öntöző, központi porszívó Fűtés: központi Nyílászárók: Internorm. fém borítású. hőszig.

PIACI ÖSSZEHAJONLÍTÓ ADATOK				ÉRTÉKKORREKCIÓK				
CÍM: Budapest	Kategória	Terület(nm)	Teljes ár (Ft)	Fajl.ár (Ft/nm)	kínálat	Idő	Korr.	Kiig. ár (Ft/nm)
	lakóház	540	460.000.000	851.852	-5,0%	14	-4,8%	810.893
1000 nm-es díszkertben, új építésű, körpanorámás, liftes, 540 nm-es, 2 lakószintes luxus villa. A kertben 8x5 méteres fűthető medence víztisztítóval, ellenáramoltatóval, körülötte trópusi keményfa burkolattal, díszkerttel. A villában minden nagyon jó minőségű, minden felhasznált anyag.		Értékmérő tényezők	Elhelyezkedés	hasonló	0%	0		
			Fizikai állapot	hasonló	0%	0		
			Műszaki adottságok	jobb	-10%	-81.089		
			Tulajdonviszonyok	jobb	-10%	-81.089		
			Épület kora	fiatalabb	-10%	-81.089		
ADAT 1	Adat dátum	Adat kód	Adat forrás	Összes korrekció:		-30%	-243.268	
	2013.04.10	4377116	ingatlan.com	KORRIGÁLT FAJLAGOS ÁR (Ft/nm)			567.625	

A szakvélemény – Az ingatlan-értékbecslés adatigénye

Cím:	Budapest	Kategória	Terület(nm)	Teljes ár (Ft)	Fajl.ár (Ft/nm)	kínálat	Idő	Korr.	Kiig ár (Ft/nm)	
		lakóház	560	350.000.000	625.000	-5,0%	8	-5,0%	593.750	
Építés éve: 1994 márvány burkolatokkal, tágas terekkel, több terrasszal, igényes wellness részleggel, több állásos garázzsal ellátott villa - Alsó szint: 3 állásos garázs (+ két autó részére van beálló a telken), kertkapcsolatos uszoda, szauna, jakuzzi.		<p>http://masterhouse.ingatlan.com/</p>			Értékmérő tényezők	Elhelyezkedés		hasonló	0%	0
Fizikai állapot						hasonló	0%	0		
Műszaki tartalom						jobb	-15%	-89.063		
Infrastruktúra						hasonló	0%	0		
Épület kora						öregebb	10%	59.375		
Összes korrekció:							-5%	-29.688		
ADAT 6		Adat dátum	Adat kód	Adat forrás	KORRIGÁLT FAJLAGOS ÁR (Ft/nm)				564.063	
		2013.04.16	80504928	toplak.hu						

STATISZTIKAI JELLEMZŐK SZÁMÍTÁSA

Átlag	Medián	Minimum	Maximum	Átl.eltérés	Fajlagos ár szórás	Korr. fajl. ár szórás	Rel. fajl. szórás
554.771	565.844	507.303	592.947	31.518	149.932	38.343	27,03%

PIACI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA AZ EGYES STATISZTIKAI EREDMÉNYEK SÚLYOZÁSÁVAL

Korr.fajl.szórás 6,91%

Minimum:	10%	507.303 Ft/nm	50.730 Ft/nm
Átlag:	40%	554.771 Ft/nm	221.908 Ft/nm
Medián:	40%	565.844 Ft/nm	226.338 Ft/nm
Maximum:	10%	592.947 Ft/nm	59.295 Ft/nm

Végső érték: 100% 558.271 Ft/nm

Figyelembe vett fajlagos érték: 558.271 Ft/nm

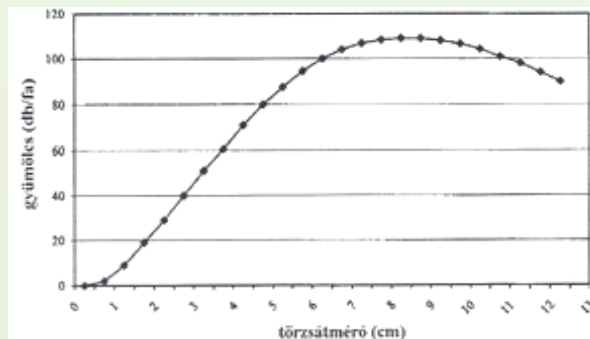
Forgalmképes értékarányos (redukált) alapterület: 262,56 nm

Végső érték: 146.582.304 Ft

PIACI ALAPÚ ÉRTÉK	(1/2 tul. illetőség)	73.000.000 Ft	(kerekített)
--------------------------	----------------------	----------------------	--------------

A szakvélemény - Gyümölcsös-hűtőház értékelésének adatigénye

A növekvő törzsátmérőkhöz tartozó optimális gyümölcsszám (LAFER, 1999)

INPUT ADATOK						
	területek	várható hozamok	KSH felv.átlagár	árbevétel	fajl. költség	összes költség
	hektár	tonna/ha	Ft/kg	eFt	eFt/ha	eFt
alma	12,5500	20	50	12.550	600	7.530
héjas dió	8,7700	0,3	500	1.316	120	1.052
meggy	1,9600	5	180	1.764	500	980
szeder	1,6700	5	240	2.004	600	1.002
g. dinnye	1,9964	22	40	1.757	400	799
rét	1,2317	44	7.000	308	25	31
támogatások	29,8893	50	200	7.472		

ezer HUF		1	2	3	4	5	6	7
alma	bevétel	12.550	12.676	12.802	12.930	13.060	13.190	13.190
	kiadás	7.530	7.530	7.530	7.530	7.530	7.530	7.530
dió	bevétel	1.316	1.329	1.342	1.369	1.410	1.466	1.540
	kiadás	1.052	1.063	1.074	1.095	1.128	1.173	1.232
meggy	bevétel	1.764	1.782	1.799	1.817	1.836	1.854	1.854
	kiadás	980	980	980	980	980	980	980
szeder	bevétel	2.004	2.024	2.044	2.065	2.085	2.106	2.106
	kiadás	1.002	1.012	1.022	1.032	1.043	1.053	1.053
szántó	bevétel	1.757	1.757	1.757	1.757	1.757	1.757	1.757
	kiadás	799	799	799	799	799	799	799
rét	bevétel	308	308	308	308	308	308	308
	kiadás	31	31	31	31	31	31	31
ter.alapú tám.	bevétel	1.494	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
AKG tám.	bevétel	5.978	5.978	5.978	5.978	5.978	5.978	5.978
hűtőház	bevétel	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
	kiadás	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
	nettó bevétel	16.977	17.738	17.896	18.057	18.223	18.394	18.409
	diszkontráta	12,41%	12,41%	12,41%	12,00%	12,00%	11,50%	11,50%
	diszkonttényező	0,8896	0,7914	0,7040	0,6355	0,5674	0,5204	0,4667
	jelenérték	15.103	14.038	12.599	11.476	10.340	9.572	8.592

Σ present value	145.526
földterület értéke	26.655
hozamalapú érték	172.181 eFt

AZ INGATLAN HOZAMALAPÚ ÉRTÉKE
172.181.000 forint

2. Bírák és szakértők kapcsolata néhány európai országban

- Névjegyzék – elérhetőség – keresetőség
- Legalkalmasabb szakértő kiválasztása
- Névjegyzék vezetése
- Jogosultság érvényessége
- Névjegyzék adattartalma

2. Szakértő kirendelése (európai)névjegyzék – szakértői kompetencia

Mark Bezant

by a WIPO-convened
enable royalty for an
context of a licensing

tra enquiry as to
t, before the UK Court

royalty for a patent
y in the oil industry, in
a licence of right
rents.

Preliminary valuation advice, in the context
warranty claim, relating to a key pat

Comments in public judgments on Mark Bezant's expert evidence

Servier v Apotex [2008]: this was a UK High Court case involving assessment of damages under a cross-undertaking. Mr Justice Norris stated "Of the two [experts] I found Mr Bezant to be the more reliable, his report more coherent and his responses in cross-examination more convincing" (paragraph 46 on page 35).

[2009]: this was a UK High Court case involving a claim brought by the holders of bonds in respect of a company with a range of interests in and including in the mobile phone and electricity sectors. Mr Justice Sales substantially relied on a wide range of accounting evidence. "I have no doubt that Mr Bezant's evidence is the best starting point for an assessment of the value of PAK" (paragraph 215 on page 80).

Mark Bezant bírósági szakvéleményei

post-acquisition dispute relating to the sale of a provider of specialist software for the healthcare industry.

Expert reports as support for a complaint under Articles 85 and 86 of the Treaty of Rome to the European Commission alleging anti-competitive activities in the music industry. The role included assessing a reasonable royalty rate for the licensing of the relevant copyright.

Advice on the level of a reasonable royalty for rights relating to the transmission of UK horseracing, in the context of a potential referral under UK Competition law.

Expert report on the level of a reasonable royalty, for newspaper copyrights, in the context of a reference to the UK Copyright Tribunal.

Advice relating to the valuation of a leading international consumer brand, in the context of a dispute following transfer of ownership between the parties to a Joint Venture. The advice included the process and potential outcome if the matter was referred to an independent expert as provided for under the agreement.

Advice on the estimation of damages in a passing off claim relating to branded consumer goods.

8PM vs. Eli Lilly & Ore [2009]: this was a UK High Court case relating to a business interruption claim involving an early stage business in Turkey. The Judge largely accepted Mark Bezant's evidence on the approach to damages (a DCF valuation), and Mark's assessment of the discount rate was not challenged at Court despite the Defendant's expert asserting for much higher rates in their testimony (paragraph 245.)

Golar LNG Limited vs. World Nordic SE [2011]: this was an action in the Supreme Court of Bermuda relating to a minority shareholder dissenting as to the terms of a compulsory acquisition. The Judge wholly accepted Mr Bezant's evidence on valuation issues and dismissed the claim: "I frankly preferred Mr Bezant's approach and conclusions... I consider his expertise ... was more pertinent... and his overall approach to be more detailed and more principled" (paragraph 10 on page 4).

Force India Formula One Team Limited v. 1 Malaysia Racing team SDN BHW & others [EWHL 616 Ch]. [2012]: this was a UK High Court action relating to misuse of confidential information associated with Formula One racing cars, and the value and associated licensing terms for use of the confidential terms. Mr Justice Arnold accepted Mr Bezant's calculations and commented "Mr Bezant's general expertise meant that he was well placed to assist me with regard to the hypothetical licensing negotiation" (paragraph 50).

Mark Bezant

Valuation advice for UK GAAP purposes, on the value in use, of trade marks associated with the film production and distribution industry.

Publications

"Dispute resolution in the global economy – the rise of international arbitration" FTI Journal, Spring 2010.

"I think my licensee may be facing financial difficulties – how can I protect my IP rights?" Managing Intellectual Property, June 2009

Patent licensing and standard setting – Intellectual property collides with anti-trust, Licensing in the Boardroom 2008, Intellectual Asset Management Magazine, September 2008.

Valuation of intangible assets, The Financial Times, September 2007.

Putting a price on it – an art or a science?, published in The Commercial Litigation Journal, May/ June 2007.

Expert analysis, published in Legal Business, Arbitration Report 2007, May 2007.

Valuing IP rights and getting the right royalty rate, published in Licensing in the Boardroom 2006, Intellectual Asset Management magazine, August 2006.

The impact of permitted use on trade mark valuation, published in Trade Marks at the Limit, April 2006. Company Valuation and Fairness Opinions Roundtable, Financier Worldwide Magazine, November 2005.

The changing landscape of IP governance, Managing Intellectual Property, October 2004.

Playing monopoly, Andersen e-bite, April 2001.

The valuation of copyright, Copyright World, May 1997.

The use of intellectual property as security for debt finance, Intellectual Property Institute, March 1997.

Financial Remedies for patent infringement, International Commercial Litigation, November 1996.

Trends in intellectual property damages in the US and UK, International Commercial Litigation, December 1995.

Statutory and financial reporting valuations – businesses and shares

Valuation of the issued share capital in a US automotive services business, in the context of a group reorganisation.

Section 103 report relating to the acquisition of a money broker.

Section 103 report relating to a paper and packaging company.

Valuation for financial reporting purposes of the carrying value of an investment in a specialist purchaser of distressed debt portfolios.

Valuation of a minority interest in a commodities trading clearing house, for fair value accounting.

Section 103 report relating to a European clearing house.

Provision of a fair and reasonable opinion relating to an advertising agency.

Valuation of a portfolio of international companies engaged in the logistics and environmental waste businesses, in the context of a reorganisation and an application to the UK High Court.

Valuation advice, in the context of US GAAP requirements, of the carrying value of a potentially impaired loan.

Valuation of a number of subsidiaries of a packaging products company, in the context of a reorganisation.

Valuation of the business, and certain tangible and intangible assets, of a UK company involved in the design, manufacture and marketing of control valves and instrumentation.

2. Bírák és szakértők kapcsolata néhány európai országban

Franciaországban minden év novemberében a bírósági közgyűlés ülésén kerülnek bemutatásra a szakértő jelöltek listái. Franciaországban a fellebbviteli bíróságok bíráinak tanácsa minden évben kiválasztja a szakértőjelölteket, akik kétévi ún. „próbaidő” után kaphatnak öt évre szóló igazságügyi szakértői kinevezést és kerülhetnek fel a bírósági listákra. A „próbaidő” letelte után egy bírákból és a szakterület legkiválóbb szakértőiből álló bizottság vizsgálja a szakértő kétéves tevékenysége alapján a szakmai alkalmasságát és terjeszti elő véleményét a bírák közgyűlése elé. A legkiválóbb szakértők országos listáját a Semmítőszék (Cour de Cassation) hivatala vezeti, melyen jelenleg 283 szakértő szerepel. Mintegy 30 fellebbviteli bíróság jelölhet ki szakértőt és jegyezheti be a saját listájára.

Ausztriában a felvételi eljárás során a pályázóknak írásbeli kérelmet kell benyújtania az illetékes bírósághoz. Ha az illetékes bíróság elnöke a benyújtott iratok alapján előzetesen megállapította a jelölt alkalmasságát, akkor egy szabályozott felvételi eljárás következik. Az elsőfokú bíróságok elnökei felelősek a bírósági szakértők listára kerülésért és felelősek a szakértői fegyelem betartatásáért. Csak ez az elnök törölheti a szakértőt a bírósági szakértői listáról.

2. Bírák és szakértők kapcsolata néhány európai országban

Angliában a listáról történő törlést – szakmai alkalmatlanság megállapítása esetén – a bírák kezdeményezhetik. Szakosodott ingatlan bíróságok (Land Tribunal, Property Tribunal, Leashold Tribunal) működnek és az ítélelhozók között a legnagyobb szakmai tekintéllyel rendelkező ingatlanszakértők vannak.

Lands Chamber judges

The Honourable Mr Justice Morgan

His Honour Judge Reid QC

His Honour Judge Mole QC

His Honour Judge Huskinson

Her Honour Judge Alice Robinson

His Honour Judge Milwyn Jarman QC

Her Honour Judge Waldon-Smith

His Honour Judge Gerald

Lands Chamber members

Norman Rose FRICS

Paul Francis FRICS

Andrew Trott FRICS

Kiemelt RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors) tagságú szakértők

2. Szakértő kirendelése (**európai**)névjegyzék – szakértői kompetencia

- Franciaország www.fncej.org

Semmitőszéki szakértői névjegyzék;

www.fncej.org/documents/cncej/membres.php?z=1&code=CEACC&cl=33600&curseur=1

- Ausztria www.sdgliste.justiz.gv.at
- Németország www.bvs-ev.de/svz/
- Anglia www.academyofexperts.org/find-an-expert
- Belgium www.febex.be
- Csehország www.kszcr.cz
- Hollandia www.nrgd.nl
- Svájc www.swiss-experts.ch

3. Bírák és szakértők kapcsolatának jellemző körülményei hazánkban

- *„Ha majd a kirendelők egyes esetekben a szakértőkben nem a problémát látják, hanem a megoldást, ha azt látják, hogy a szakértő nem bonyolítja és nehezíti a munkájukat, hanem segíti, majd akkor lesz változás a szakértők megítélésében.”*
- A szakértői bizonyítás vizsgálatának összefüggő kérdései, mint például a megfelelő és legalkalmasabb szakértő kiválasztása, a szakvélemény határidőben történő előterjesztésének kérdésköre, a szakvélemény aggályosságának eldöntése, a szakvélemény fogyatékoságainak megszüntetési lehetőségei polgári, közigazgatási és büntetőügyekben egyaránt felmerülhetnek.
- A szakértő kiválasztása, illetve a kirendelése folyamatában a kirendelő bíró és a szakértő között egy egyoldalú bizalmi kapcsolat jön létre, azaz a bíró bízik abban, hogy a szakértő szaktudása megfelelő a korrekt tényállás megállapításához.

3. Bírák és szakértők kapcsolatának jellemző körülményei hazánkban

- Tízéves szakértői munkám során gyakran tapasztaltam, hogy a nem megfelelő adatokra épülő, megalapozatlan szakvéleményeket a felek (ügyészek, ügyvédek, de maga a bíró is) egyre gyakrabban utasítják el. Ugyanis a szakértői véleménnyel kapcsolatban a mai infokommunikációs eszközök – főként az internet – lehetőséget adnak főként a peres felek számára az alapos és széleskörű tájékozódásra.
- Az ombudsman néhány hónappal ezelőtti jelentése, mely többek között azt állapította meg, hogy Magyarországon bizonyos vonatkozásban nincs gazdája az igazságügyi szakértői rendszernek. **Székely László alapjogi biztos** ez év júliusában kiadott jelentésében tett közzé a szakvélemények határidejének túllépéséről, a szakértői bizonyítás, a szakértők kiválasztásának problémáiról. Büntető, polgári és közigazgatási ügyekben egyaránt tapasztalható, hogy az eljárások elhúzódását sok esetben a nem megfelelő szakértő kiválasztása, esetleg a hiánya, a szakértői intézetek leterheltsége, valamint a szakvélemény késedelmes előterjesztése okozza, illetve okozhatja – mutatta ki az ombudsmani vizsgálat. (AJB-7766/2013. számú jelentés)

3.1 Szakértő kirendelése névjegyzék – szakértői kompetencia

- A nyomozó ügyészségek részéről a 2013. július 1-től december 31-ig tartó időszakban összesen 427 szakértői kirendelésre került sor. A szakértői bizonyítás tárgyai között szerepelt például **ingatlan-értébecslés** és **gazdasági társaság üzletrész forgalmi értékének meghatározása** is. (Legfőbb Ügyészség NF.2236/2014/23.)
- *„Az igazságügyért felelős miniszter azzal, hogy az általa vezetett igazságügyi szakértői névjegyzék tartalma nem nyújt kellő információt a jogalkalmazók számára a megfelelő szakértő kiválasztásához, a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben visszásságot idéz elő és tart fenn. [...] a névjegyzék több olyan fontos információt nem tartalmaz, mely a kirendelő szervet segítené a legalkalmasabb szakértő kiválasztásában. A szakértői névjegyzék nem részletezi az adott szakterületen belüli kompetenciákat.”* (AJB-7766/2013. számú jelentés)
- *„A büntetőügyekben sokszor a kirendelő nyomozóhatóság sem ismeri fel a szakértői kompetencia hiányát [...] és ez végig kíséri az eljárást, majd az ítélet megalapozatlansági problémáit okozzák”.* (dr. Wirth Béla)

3.2 A szakvélemény értékelése, a szakvélemény megbízhatósági kérdései

- **A hazai joggyakorlat a szakvélemény megbízhatósági kérdését jogkérdésnek tekinti!**
- Az Alapvető Jogok Biztosának megállapítása szerint *„Mivel a szakértő szakmai szempontból a jelen rendszerben gyakorlatilag ellenőrizhetetlen, ezért kiemelten fontos, hogy ebben a törékeny felállásban milyen mértékben érvényesülnek a felelősségre vonás egyéb lehetőségei. A jelenlegi eljárások rendszerében a szakértőnek az eljárásra gyakorolt befolyása nem jár a kontroll és a felelősségre vonás megfelelő lehetőségével.”* (AJB -512/2013. számú jelentés)
- Az adott szakkérdésben a szakértőnek a tényállás megállapításához nyújtott segítsége sok esetben egyet jelent azzal, hogy a döntéshozó szerv a szakvéleményt ab ovo elfogadva, arra alapozza döntését, az tehát hatalmas, perdöntő súllyal bírhat. Elengedhetetlen ezért, hogy egy jogállamban az eljárások végkimenetelét ilyen mértékben befolyásoló összetevőre ne vonatkozzon garanciák rendszere, azaz a nagyfokú felelősséget felismerve a szakértői vélemény helyességét és alkalmasságát szükséges valamilyen módon megítélni és valamiféle kontrollal ellensúlyozni.

3.2 A szakvélemény értékelése, a szakvélemény megbízhatósági kérdései

- Patyi Gergely államtitkár véleménye szerint *„a legjobb minőségbiztosítás pedig az eljáró bíró, ezért a tárca várja a bírák jelzéseit például a késedelmes vagy alkalmatlan szakértői véleményekről.”* (kúriai tanácskozás a szakértői rendszer reformjáról)
- Szaktörvény 5. § (6a) bek. Az ügyben jogerős döntést hozó bíróság az igazságügyi szakértői névjegyzéket vezető hatóságnak bejelenti, ha a szakértő szakvéleménye **szakmai megalapozatlansága** (a továbbiakban: megalapozatlan szakvélemény) miatt az eljárás elhúzódott vagy az felesleges költséget okozott. (Hatályos: 2013. VII. 1-től.)
- **Miért nem jellemző az eljáró bírák körében a szakértő késedelmes eljárása során a törvény szerinti kényszerintézkedések alkalmazása?** Című kérdésre adott bírói válasz: a bírák e jogszabályi előírást általában mellőzik, mert véleményük szerint *„kevés a jó szakértő. Akivel jól tudnak együtt dolgozni, az nagyon leterhelt.”* (MIA Konferencia a hatékony és időszerű ítélkezéstről 2014. július 7-8.)
- 8. § (1) bek. Az igazságügyi szakértőt törölni kell a névjegyzékből, ha c) a névjegyzékbe megalapozatlan szakvélemény miatt öt alkalommal kerül bejegyzés

4. Bírák – szakértők – szakszerűség avagy **a szakértői bizonyítás hatékonysága**

A szakértői bizonyítéknak ki kell elégítenie a bizonyító erő minimális szintjét ahhoz, hogy a büntetőeljárásban felhasználhassák.

Szakszerűség – Szaktudás A szaktudás tehát kiemelt jelentőséggel bír, ennek felmérésére ki kellene dolgozni a szakértők névjegyzékbe vételi eljárásának és névjegyzékbe maradásának gyökeres megújítását.

A perhatékonyság elve azon módszerek alkalmazását követeli meg, amelyek elősegítik a perek ésszerű időn belül történő befejezését a költségek (pl. szakértői díjak) minimalizálása mellett.

[...] „nincs hatékonyság, ha az elsőfokú eljárást megalapozatlanság [Pp. 252. § (3) bek.] vagy a szakértői bizonyítással kapcsolatos súlyos eljárási szabálysértés [Pp. 252. § (2) bek.] miatt meg kell ismételni. [...] Akkor tartjuk ezért hatékonynak a szakértői bizonyítást, ha az a per tisztességes elbírálását elősegíti, a lehető legkevesebb anyagi erőforrást igényli, továbbá ezen erőforrásoknak a bizonyításban közreműködő szereplők közötti elosztása hatékony (vagyis az alternatív elosztásokhoz képest vagy meggyorsítja a per elintézését, vagy olcsóbbá teszi azt, vagy emeli az ítékezés szakmai minőségét)”.

(Metzinger Péter: A szakértői bizonyítás hatékonysága a gazdasági perekben)

5. Bírák – szakértők – időszerűség

Az igazságügyi szakértői tevékenység átfogó, komplex szemléletmódú vizsgálata és annak megújítása szükséges, többek között abból a célból, hogy a bírósági eljárások időszerű befejezése biztosítható legyen. (AJB-7766/2013. sz. jelentés)

A nem kellően képzett szakértő nem tudja segíteni a különleges szakértelemmel nem rendelkező bíró munkáját. Ezek a körülmények a bírósági eljárások lassulásához vezetnek, sértik az eljárások időszerűségét.

Javaslom, hogy minden igazságügyi szakértőnek legyen kötelező egy erre kialakított internetes felületre a szakértői tevékenységről vezetett nyilvántartását évenként feltölteni. Így lehetőség lenne a több szempontú ellenőrzésre – kiemelten a határidők betartásának ellenőrzésére – és a statisztika alapján világos kép jelenne meg arról is, hogy egy-egy szakterületen évenként milyen mennyiségű szakvélemény készül.

6. Bírák – szakértők – konzultáció

- A szakvélemény értékelése, esetleges fogyatékoságáról és annak következményeiről való döntés jogalkalmazói kézbe helyezése implicite feltételezi a szakvélemény hozzáértő értékelését. Következésképp a szakértők eljárásjogi jelentőségével párhuzamosan emelkedik a bírói felkészültség szükségessége.
- *„A szakértő nemcsak egy az eljárás résztvevői közül, hanem tevékeny résztvevője a bírói döntéshozatalnak”.* (Dr. Wirth Béla)
- Az eljárások időszerűségében meghatározó, hogy a hatóság, a bíróság kellő szakértelemmel teszi-e fel a kirendelő végzésben a kérdéseit.
- Elsősorban az orvostan, a közlekedés, a műszaki, építési és könyvelési területen célszerű a fogalmazók, titkárok, de a bírák, ügyészek, nyomozók rendszeres és kötelező oktatása a szakértést ellátó személyek, szervezetek részéről. (Dr. Wirth Béla)

KÖSZÖNÖM A LEHETŐSÉGET

Kérdések...

